

Genesis 28: Gods spreken en zwijgen.

Orde van dienst:

Votum en zegengroet

Psalm 46: 1 (Nieuwe psalmberijming)

Gebed

Kinderen:

Inleiding: Op de vlucht.

Lezen: Genesis 28

Zingen: Psalm 105: 1-4 (Nieuwe psalmberijming)

Preek

GK 22 (bundel 2006) Uw woord omvat mijn leven.

Wet

GK 62 (bundel 2006) Ik ben de weg zo zegt de Heer

Gebed

Tijdens collecte: El shaddai (<https://youtu.be/DuXB1a3NBCw>)

Psalm 150a (Nieuw liedboek)

Zegen

Preek:

'Gods zwijgen was het zwaarst'.

Dia.

Dit zijn de woorden van dominee Andrew Brunson.

Hij woonde en werkte al 23 jaar in Turkije als predikant van een kleine gemeente.

Dia.

Maar op een dag werd hij zomaar opgepakt en gevangen gezet. Verdacht van spionage, terrorisme en mensenhandel. Hij kreeg levenslang. Zat maanden in een isoleercel. Na twee jaar werd hij vrij gelaten. Onder druk van de Amerikaanse regering.

Brunson is heel eerlijk over die tijd. Hij voelde zich geen geloofsheld, geen stoere dominee, die dit allemaal wel aankon.

Hij vertelt: "Ik was bang. Leed onder enorme stress. De gedachte dat hij zijn vrouw en kinderen nooit meer terug zou zien maakte mij wanhopig. Dacht aan zelfmoord".

Hij vertelt: 'Ik ben ook boos geweest op God. Ik maakte hem felle verwijten: is dit nu uw karakter van liefde en trouw?'

Tegelijk was hij bang dat hij zijn geloof zou verliezen; dat wilde hij niet. Klampte zich aan God vast.

Maar hij voelde zich in de steek gelaten door God en dat was het moeilijkste.

Hij vertelt: "Ik had nooit verwacht dat in mijn diepste ellende God bleef zwijgen. Ik rekende er juist op, dat hij dan zou laten merken erbij te zijn. Ik verwachtte moed en vreugde – in plaats daarvan groeiden alleen negatieve gevoelens en twijfels. Gods zwijgen was het zwaarst.

Dia.

De stilte was de test".

En dat is nog maar één ervaring van één mens.

Hoeveel mensen hebben dit ook niet ervaren? Dat God zweeg, terwijl zij hem het hardste nodig hadden? Je bidt, je roept in de nacht. Om genezing, voor je kinderen, maar er komt geen antwoord.

God zwijgt.

De hemel zit dicht.

En er komen donkere gedachten boven: bestaat God wel? Is Hij wel echt goed? Vergeet hij mij?

En langzaam groeit de boosheid. Het ongeloof.

Vaak is Gods zwijgen het zwaarst.

Jakob is op de vlucht. Op de vlucht voor de bloedige wraak van Ezaü.

Dia.

Hij heeft alles achter moeten laten. Zijn vader en moeder. De veilige tenten.

In die dagen was het levensgevaarlijk om je stam te verlaten. Buiten je stam had je niemand. Was je vogelvrij. Je familie, je stam, stond voor bescherming, veiligheid, toekomst.

Daarbij: als je je stam verliet, liet je ook de god van jouw stam achter je. Die kon jou dan niet meer beschermen.

Na een dag lang lopen zoekt Jakob een veilige plek om te slapen.

Maar: waar is het veilig als je geen muren om je heen hebt? Als je onder de open hemel slaapt? In de kou. Omringd door wilde dieren. Mensen, die je zomaar kunnen overvallen en doden.

Heel tekenend staat er dan ook: "De zon was al onder gegaan".

Deze woorden -'de zon ging onder'- tekenen de kwetsbaarheid van Jakob: hij is alles kwijt. En wat komt er zo terecht van de belofte van God, waar hij zo veel voor heeft gelogen en bedrogen?

Weet u wat mij opvalt: nergens lees je dat Jakob bidt. Nergens lees je dat hij om vergeving vraagt voor al zijn bedrog. Geen schreeuw vol verlangen naar Gods goedheid.

Zoals tot nu toe in heel het verhaal over Jakob de naam van God nergens klinkt. Ja, in een leugen.

Verder niet. Jakob kende de verhalen wel, maar het waren de verhalen over de God van zijn opa en van zijn vader.

Wat betekende God eigenlijk voor hem zelf?

Was God voor hem vooral de god van zijn vader, Izaäk?

Maar wat voor vader was Izaäk eigenlijk geweest? En wat heeft Jakob van de liefde van God ervaren van de kant van zijn eigen vader? Als zijn eigen vader hem al niet zag zitten, zou de God van zijn vader dat dan wel doen?

Dan denk ik: hoeveel jongeren zijn God zo kwijtgeraakt?

(Stamgod-Dia.)

Jongeren, die God alleen maar kenden als de God van hun vader. Die met hun vader megingen naar de kerk. En in die kerk ging het over het geloof van hun vader. Werden de psalmen van hun vader gezongen.

En als je vader dan ook nog erg streng is. Als hij vooral kritiek heeft op de kerk. Als hij nooit over zijn eigen geloof en zijn eigen worstelingen vertelt? Zijn geloof niet leeft?

De God van de Bijbel kan zomaar een '**stamgod**' voor je zijn. De God van de stam, van de kerk, van je vader. Waarin geloven vanzelf spreekt en dus vragen overbodig.

Of je gaat uit huis, je komt in de grote stad, je gaat studeren, en dan komen de vragen op je af. De God van je vader blijkt anders te zijn. Je bent alleen op je kamer. Met je vragen. Je onzekerheid. De verleidingen. Je tast in het donker. En waar is God?

Hebben onze jongeren wel een persoonlijke ontmoeting met God? Met het evangelie?

Wie is God voor henzelf?

Vraagt u daarnaar, vaders?

Mag het daarover gaan? Mogen zij hun vragen stellen? Zoeken? Twijfelen? Zelfs de kerk loslaten?

Zelfs God?

Loslaten om zélf het hart van God te vinden?

Jongens en meisjes, jullie groeien op. Straks ben je volwassen. Je moet zelf keuzes maken. (keus-dia)

Ook de keus voor God moet je zelf maken. Het gevaar is nu, dat je je in dat proces gaat afzetten tegen het geloof van je ouders en de kerk van je ouders. Omdat zij een beeld van God bij je achterlieten, dat voor jouw gevoel niet klopt. Omdat God anders, misschien harder is, dan je hem nu ervaart. Of juist omdat je ouders je een heel veilige God hebben geleerd. En nu mis je die veiligheid. Zijn de verleidingen dichterbij dan zijn liefde.

Dan kun je in verwijten gaan leven. Boosheid.

Maar je kunt het proces waarin je zit ook zien als een stap naar volwassenheid. Je gaat je huis verlaten. Je mag God nu zelf gaan zoeken en gaan vinden. Loslaten betekent altijd een beetje pijn.

Maar het is de enige weg om zelf te vinden.

Jakob tast in het donker. Hij is op de vlucht. De zon gaat onder. Hij is alleen.
Hij zoekt een plek om te slapen. Een harde, platte steen is zijn kussen.
Als Jakob in slaap valt, verwacht je dat hij keer op keer angstig wakker wordt. Van vreemde geluiden.
Van zijn eigen schuldgevoel. Van een donkere nachtmerrie, die hem angst aanjaagt.
Maar Jakob krijgt geen nachtmerrie. Hij krijgt een droom, een visioen, vol licht en troost.

(open hemel-dia)

Het zal het laatste zijn wat Jakob op die donkere plek had verwacht: God verschijnt aan hem.
De volgende morgen zegt hij dan ook verwonderd: "Dit is zeker: op deze plaats is de HEER aanwezig.
Dat beseft ik niet".

Zo ver bij de veilige tenten vandaan. Ver van moeders soep en vaders wildbraad.
Hij ontdekt: de God van zijn familie is geen stamgodje. Hij is de God van heel de aarde.
Hij is de God van mensen, die al hun hele leven naar de kerk gaan en met deze God zijn opgevoed.
Maar ook voor hen, die nog nooit van hem hebben gehoord.
Hij is de God van vluchtelingen, die over heel de aarde zwerven op zoek naar veiligheid en brood.

Wat ziet Jakob in zijn droom?

Hij ziet een ladder. Een brede trap die tot in de hemel reikt. En langs die trap ziet hij engelen opstijgen en weer afdalen.

Alleen dat al: engelen!

Dat zijn in de bijbel niet de mollige kerstengeltjes, die we in de kerstboom hangen. Met kleine vleugeltjes en trompetjes. Nee, in de Bijbel zijn engelen imponerende wezens. Vol kracht en licht. Zij stralen de macht van de Schepper uit. Om bang voor te worden. Bedreigend.

Mensen staan te trillen op hun benen als zij oog in oog staan met en engel van God.

Niet voor niets zeggen zij steeds tegen de mensen: "Wees niet bang!!!".

Niet voor niets wordt Jakob vol ontzag wakker wordt en zegt: "Wat een ontzagwekkende plaats is dit!". Intimiderend. Hij is diep onder de indruk.

Er is nog een détail, waar je zomaar overheen leest.

Er staat niet, dat er vanuit de hemel een ladder wordt neergelaten en dat er dan engelen uit de hemel afdalen en weer opstijgen. Alsof ze even verschijnen, zich even laten zien, even troosten, en dan weer naar de hemel verdwijnen.

Nee, er staat dat die engelen niet afdalen en weer opstijgen, maar dat zij op die ladder omhoog klimmen en weer naar beneden komen.

Dat betekent, dat zij er al die tijd al waren!

Alleen: nu mag Jakob ze ook zien.

Zoals in de kerstnacht: als de herders in de nacht bij hun vuurtjes liggen en de wacht houden over de schapen, dan staat er: "En opeens staat er een engel bij hen".

Alsof hij er al die tijd al was.

Jakob ziet hoe engelen opstijgen en weer afdalen. Ze laten zien, dat de hemel openstaat. Dat de hemel intens op de aarde betrokken is.

Als jij in je donkere cel zit, ben je dus niet alleen. Als jij op je ziekbed ligt, ben je niet alleen. Als je alleen op je kamer zit, ben je niet alleen.

Al voelt dat zo: je bent niet alleen.

Je hoeft niet op te klimmen naar de hemel om Gods aandacht te trekken. Je hoeft geen tempelberg te bouwen om dichterbij de hemel te komen.

De hemel is al betrokken op de aarde en raken elkaar.

Voortdurend: 'engelen klimmen op en dalen weer neer'.

Het is nog mooier.

(beth-el-dia)

Want er staat ook dit over de HERE: "Ook zag Jakob de HEER bij zich staan...".
De HERE staat niet boven aan de trap. Ver weg. En dus onbereikbaar.
Alsof de HERE zich over Jakob heen buigt. Over die slapende, weerloze Jakob. Zo verstrikt in zijn leugens. Zo eenzaam: alles lijkt verloren.
En dan klinkt heel intiem: "De HERE stond bij hem". Wat mooi.

Maar: wat zegt de HERE dan?

Komen er verwijten? Bestrafing? Wrijft de HERE hem zijn zonden onder zijn neus en zegt hij tegen Jakob: 'Nou, je ziet wat ervan komt! Dit leveren al die leugens nu op!'.
Nee, helemaal niet.

Opeens klinken dezelfde beloften als bij Abraham en Izaäk.

Beloften, terwijl de zon onder is gegaan: "Ik ben de HEER, de God van je voorvader Abraham en de God van Izaäk. Het land waarop je nu ligt te slapen zal ik aan jou en je nakomelingen geven. Je zult zoveel nakomelingen krijgen als er stof op de aarde is; je gebied zal zich uitbreiden naar het westen en het oosten, naar het noorden en het zuiden. Alle volken op aarde zullen wensen gezegend te worden als jij en je nakomelingen. Ik zelf sta je terzijde, ik zal je overal beschermen, waar je ook heen gaat, en ik zal je naar dit land terugbrengen; ik zal je niet alleen laten tot ik gedaan heb wat ik je heb beloofd".

Wat bijzonder: "Ik zal je niet alleen laten tot ik gedaan heb wat ik heb beloofd".

Terwijl machtige engelen op- en afdalen naar een open hemel, staat God zelf bij Jakob.

Alsof hij er al die tijd al was.

Jakob heeft veel verloren. Maar God is hij niet kwijt. Die trekt met hem mee en maakt zijn belofte waar. Zo trouw is onze God.

Jakob markeert deze mooie plek.

Hij zet de platte steen overeind en zalft de steen. Giet er olie overheen.

Hij noemt die plek: "Beth-el".

Dat is "Huis van God". Hier woont God. Dit is de poort naar de hemel.

Het is de plek waar hij God persoonlijk mocht ontmoeten. Waar de HERE zomaar naast hem stond.

En hij belooft: Als God mij beschermt op mijn reis, als hij mij rood en kleren geeft, als ik veilig terugkeer bij mijn familie, dan zal de HERE mijn God zijn".

Een grote belofte voor een klein mens.

(mijn beth-el-dia)

Misschien zeg je nu: 'Dat is mooi voor Jakob, maar waar kan ik God persoonlijk ontmoeten? Waar is mijn Bethel? En gebeurt dat nog, dat mensen engelen zien of de stem van God horen?'.
Ja, dat gebeurt.

Er zijn vele verhalen van moslims, die in hun cel of vol pijn aan de kant van hun vluchtweg een engel van God hebben gezien of Jezus zelf hebben ontmoet. Jezus die hen troostte.

Zij kenden de Bijbel niet en dus sprak God in een droom of een visioen.

Wie een bijbel heeft, vindt daarin zijn of haar Bethel. De plek waar je God ontmoet.

Daar vind je de ervaringen van honderden ooggetuigen. Van engelen en van wonderen van Jezus.

Over tientallen ontmoetingen met Jezus.

Met de zoon van God, die uit de hemel is afgedaald en op aarde geboren als een kind van Abraham, Izaäk en Jakob. Daar lees je over engelen, die het graf van Jezus openbreken. Over Jezus die opstaat uit de dood. Vele honderden hebben hem gezien.

Over Petrus, die door engelen uit zijn gevangenis bevrijd wordt.

Dat zie je ook mooi terug in het evangelie van Johannes.

In het begin van het evangelie ontmoet Jezus Nathanaël.

Die zit wat te lezen onder een vijgenboom.

Door de woorden van Jezus komt Nathanaël tot geloof.

En dan zegt Jezus dit: "Je zult nog grotere dingen zien. Waarachtig, ik verzeker jullie: jullie zullen de hemel geopend zien en de engelen omhoog gaan en neerdalen op de mensenzoon".

De bijbel is jouw Bethel. De poort naar de hemel.

Lees en zie en ervaar, dat God door Jezus tot je spreekt.

In Hebrreeën 1 staat het zo: "Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot onze voorouders gesproken door de profeten, maar nu de tijd teneinde loopt heeft hij tot ons gesproken door zijn Zoon, die hij heeft aangewezen als enige erfgenaam en door wie hij de wereld heeft geschapen. In Hem schittert Gods luister, hij is zijn evenbeeld....".

Zie je: door Jezus komt God heel dichtbij.

Daarom wordt hij ook "Immanuel" genoemd. Dat betekent: "God is dichtbij je".

Blijf ook dichtbij hem. Lees over hem. Jezus is ons "Bethel". In Hem is God heel dichtbij en als je hem volgt, zul je op een dag zijn Koninkrijk binnenlopen. Dat heeft God beloofd.

Niet ieder mens hoort de stem van God in een heel persoonlijke ontmoeting.

De meesten niet.

Maar als je je Bijbel leest hoor en lees je de stem van je herder.

Je hart is dan de plek waar je God ontmoet. Waar de Heilige Geest van God dichtbij je is.

Maar, ten slotte, hoe liep het af met die dominee? (sprekend-zwijgen-dia)

Met Andrew Brunson, die twee lange jaren onder Erdogan in een Turkse cel zat.

Vol angst. Depressief. Paniekaanvallen.

Helemaal niet de sterke dominee. De rots van zijn gemeente.

Nee, integendeel: hij was somber. Boos op God.

Vol verwijten: "Waar bent u als ik u nodig heb?!? Waar is die moed en vreugde waar ik over lees als Paulus in de gevangenis zit!?"

Waar is dit goed voor?!? Ik heb u al die jaren trouw gediend. En dan nu dit!?!?"

Hij vocht met God. Schreeuwde het uit.

Maar God liet niets van zich horen.

Geen engel. Geen stem. God zweeg. Geen Bethel.

En dat, Gods zwijgen, was het zwaarst. Dat God hem in de steek liet. De stilte was de test.

Na twee jaar wordt hij toch bevrijd. Onder grote politieke druk. Zelfs door president Trump.

En dan wordt alles anders.

Want wat hij niet kon weten, was dat al die jaren wereldwijd duizenden mensen voor hem hebben gebeden. Een vloedgolf. Miljoenen gebeden voor hem en voor Turkije.

En daardoor ook wereldwijde aandacht voor de onderdrukking onder Erdogan.

Toen zag Andrew Brunson het wonder: al die jaren had hij wel met God geworsteld, maar hij had hem nooit vaarwel gezegd. Als een Job had hij zich aan God vastgeklampt. Hij had volgehouden! Hij had volgehouden!

Zijn jarenlange liefde en toewijding aan God waren getest en ...die waren zuiver bevonden!

En daarbij: de Almachtige God, de God van Jakob, had hem willen gebruiken voor een hoger doel. De Almachtige had hem als een magneet gebruikt om aandacht te vragen voor het onrecht in Turkije. Voor de vervolging en het lijden van duizenden christenen in de moslimlanden. Velen zien dat en bekeren zich tot Jezus.

Stel je voor, dat God jou wil gebruiken voor zoiets moois: dat mensen door jou de levende God terugvinden. Niet Allah, de verre stamgod van Mohammed, maar de Vader van Jezus.

Zou dat niet kunnen?

Dat God door jouw ziekte, door jouw vertrouwen op God door lijden heen, anderen de ogen opent?

Dat jij voor anderen een poort naar de hemel mag zijn? Een Bethel.

Stel je voor, dat God jou daartoe verwaardigt!!

Weet u, wij lopen in het welvarende westen groot gevaar.

Het gevaar, dat wij van de levende God onze stamgod maken. Een welvaartsgod. Een God die alleen maar lief is en die jou geeft wat je vraagt. Die het lijden ver bij je vandaan houdt. Die jou succes geeft en altijd als een zachte vader bij je is. De God van de zoete kinderbijbel.

Maar, je snapt het, als er dan toch lijden komt, dan heb je grote vragen. Over het lijden. Over de goedheid van God. En dan zeg je deze God vaarwel: wat heb ik aan deze God? Ik snap hem niet!

Ja, dat komt omdat je eerst van hem jouw stamgod hebt gemaakt.

Gesneden op de maat van jouw behoeften en voorwaarden. Jouw gesneden beeld van God.

En je mist de levende God. De Vader van Jezus Christus.

Jakob ontmoet de levende God.

Hij ervaart huiver, dreiging en ontzag. Hij is geïntimideerd. Diep onder de indruk.

“Wat een ontzagwekkende plaats is dit!”, roept hij uit.

Dat is het bijzondere: als je God ontmoet is er diep ontzag en diepe intimiteit.

Hij is heel dichtbij en staat tegelijk ver boven ons.

Hij is de almachtige en tegelijk kan hij je als een goede vader in zijn armen nemen.

Hij kan je zegenen met een leven vol vrede en geluk, maar je ook gebruiken als martelaar om zijn licht in de wereld te laten schijnen.

Hij kan je aannemen als zijn kind, maar je volmaken door veel lijden heen.

Als je werkelijk de levende God wilt ontmoeten, bereid je dan maar voor!

Amen.